

YAHUDİLERİN MÜSLÜMANLARLA ALAY ETMELERİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri! Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Kur'an-ı Kerim üzerine, ayetler okuyarak yaptığımız sohbetlerden Bakara Sûresi'nin 104. âyet-i kerimesine gelmiş oluyoruz. Önce ayetleri okuyalım, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahim*:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا
انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ

(البقرة: ١٠٤)

(Yâ eyyühe'llezîne âmenû lâ tekülû râinâ ve külü'nzurnâ ve'smeù, ve li'l-kâfîrîne azâbün elîm.) (Bakara, 2/104)

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا
الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ
وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

(البقرة: ١٠٥)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا
الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ
رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

(البقرة: ١٠٥)

(Mâ yeveddü'llezîne keferû min ehli'l-kitâbi
vele'l-müşrikîne en yünezzele aleyküm min
hayrin min rabbiküm, va'llàhu yahtessu bi-
rahmetihî men yeşâu va'llàhu zü'l-fadli'l-
azîm.) (Bakara, 2/105)

مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ
مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(البقرة: ١٠٦)

(Mâ nensah min âyetin ev nünsihâ ne'ti
bi-hayrin minhâ ev mislihâ elem ta'lem
enna'llàhe alâ külli şey'in kadîr.) (Bakara,
2/106)

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

(البقرة: ١٠٧)

(*Elem ta'lem enna'llàhe lehû mülkü's-semâvâti ve'l-ard, ve mâ leküm min dûni'llâhi min veliyyin ve lâ nasîr.*) (Bakara, 2/107) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

104'den itibaren 107. ayet-i kerimeye kadar... Bu ayet-i kerimeler üzerine konuşmak düşüncesindeyim, Allah muvaffak eylesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) “Ey o iman etmiş olan insanlar, ey mü'minler!..”

İbn-i Mes'ud RA, kendisine gelip kendisinden nasihat isteyen bir kimseye demiş ki:¹

“Kur'an-ı Kerim'de (*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) diye başlayan bir ayet gördün mü, hemen anla ki, Cenâb-ı Hak orada ya bir hayırlı şeyi müslümanlara tavsiye edecek; ya da bir kötü şeyden, yapmayın diye nehyedecek, vazgeçmelerini isteyecek.” demiş.

Şimdi burada da Cenâb-ı Hak (*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) “Ey iman edenler!” buyuruyor. (*Lâ tekülû râinâ*) “*Râinâ* demeyin!.. Ey iman edenler, *râinâ* demeyin!” Bu *râinâ* sözü kime karşı söyleniyordu?.. Peygamber SAS Efendimize gelip *râinâ* diyorlardı Arapça. Onun mânâsını izah edeceğim ne olduğunu. “Böyle demeyin, bu sözü, bu kelimeyi kullanmayın!”

Bu kelimenin kullanılmasını istemiyor Cenâb-ı Hak, yasaklıyor. Başka bir kelime emrediyor:

¹ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.1, s.130; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.1, s.12, no:36.

(*Ve kùlü'nzurnâ*) “Ünzurnâ deyin!.. Râinâ demeyin, ünzurnâ deyin. (*Ve'smeù*) Ve dinleyin; Rasûlüllah'ın size söylediği sözleri, nasihatleri dinleyin! (*Ve li'l-kâfirîne azâbün elîm*) Kâfirlere çok feci bir azab vardır, çok elem verici, pek şiddetli bir azab vardır.” Bu 104. ayet-i kerime...

Şimdi, Cenâb-ı Hak burada bizi, bu sözü söylemekten men ediyor. Yâni, bu sözü önceleri yahudiler söylüyorlarmış. Peygamber Efendimiz'le aynı şehirde oturuyorlar ya, zaman zaman karşılaşıyorlar, konuşuyorlar. Hitab ettikleri zaman söylüyorlarmış. Onun için, İbn-i Kesir tefsirinde diyor ki:

نَهَى اللَّهُ تَعَالَى عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَتَشَبَّهُوا

بِالْكَافِرِينَ فِي مَقَالِهِمْ وَفَعَالِهِمْ

(*Neha'llàhu teâlâ ibâdehü'l-mü'minîne en yeteşebbehû bi'l-kâfirine fî makâlihim ve faâlihim*) “Allah bu ayet-i kerimede, hareketlerinde de, sözlerinde de müslüman olmayanlara, gayr-i müslimlere, kâfirlere benzememeyi emrediyor. Benzemeyi yasaklıyor, yâni benzemeyin diyor.”

Neden?.. Çünkü yahudiler Peygamber Efendimiz'e gelip hitap ederken, sözlerinin ilk anda akla getiren mânâsının arkasındaki ikinci mânâyı kastediyorlardı. Onlarla böyle lastikli söz söyleyerek, tevriyeli...

Bir sözün bir anlamı var, bir de onun karşısında, arkasında ikinci bir anlamı var. İkinci anlamını da kasederek Rasûlüllah Efendimiz'e öyle hitap ediyorlardı. Böylece güya Peygamber Efendimiz'e karşı sevgisizliklerini, kinlerini, hainliklerini ortaya koymuş oluyorlardı.

a. Yahudilerin Kelimeleri Değiřtirmeleri

Onlar “*Râinâ*” derken ne demek istiyorlardı? Bu hususta çeşitli izahlar var. Onlara geçmeden önce, bu mânâyı ifade eden bir başka ayet-i kerimeyi daha okumak istiyorum. İnşâallah sağ olursak, ilerideki ulaşacağımız sûrelerde de, bazı konular yine karşımıza gelecek. Cenâb-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'in ilerideki bir başka ayet-i kerimesinde buyuruyor ki:

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعُ غَيْرَ مُسْمَعٍ
وَرَاعِنَا لِيَا بِالسِّنَتِهِمْ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ
وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعُ
وَانظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ
اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا

(النساء: ٤٦)

(*Mine'llezîne hâdû*) “Yahudilerden öyleleri vardı ki, (*Yuharrifûne'l-kelime an mevâdihî*) sözlerin, kelimelerin mânâlarını asıl yerlerinden kaydırarak, tahrif ederek, değiştirerek kullanıyorlardı. (*Ve yekûlûne*) Diyorlardı ki: (*Semi'nâ ve asaynâ*) *Semi'nâ* ne demek?.. “Tamam, duyduk.” demek. *Ve asaynâ* ne demek? “Ama âsi olduk, yâni inanmadık, kabul etmiyoruz, dinlemeyeceğiz.” demek.

Tabii bu sözün doğrusu neydi? (*Semi'nâ ve ata'nâ*) idi. Biz bu sözü duymuşuzdur, siz duymuşsunuzdur. Yâni, “İşittik ve itaat ettik.” demek. Mü'minler Peygamber Efendimiz'in kendisine bir sözü söylemesi üzerine yahut Allah'ın sözü, ayeti kendilerine okunduğu zaman ne derler?.. *Amene'r-rasûlü*'yle beraber okuduğumuz ayette de geçiyor:

قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا

وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

(البقرة: ٢٨٥)

(*Kâlû semi'nâ ve ata'nâ gufrâneke rabbenâ ve ileyke'l-masîr.*) “Duyduk ve itaat ettik yâ Rabbi. Yâni hem senin sözünü duyduk, hem de itaate karar verdik, sözünü kabul ediyoruz, uyacağız.’ derler.” (Bakara, 2/285)

Şimdi, mü'minler böyle diyorlar. Yahudiler de bunlara benzer, bunun gibi sözleri kullanıyorlar ama, tam tersi mânâsına: (*Semi'nâ ve asaynâ*) “Duyduk ama, itaat etmedik, isyan ettik.”

Yâni, itaat etmeyeceğiz, isyan edeceğiz mânâsına. Bu tabii dil ile, kelâm ile böyle bir hainlik, bir oyun, bir alay, bir maskaralık...

(*Vesma' gayru müsmain*) “Dinle, bizlere kulak ver ama, ey kendisine kulak verilmeyesice, ey sözü dinlenmeyesice... Ah sözü dinlenmeyesice, bize kulak ver, dinle!” Yâni dinleyince tabii konuşma olacak ama, ey sözü dinlenmeyesice diyorlar. Yâni, beddua gibi kötü söz söylüyorlar. Ve *râinâ* diyorlar. Bunun da mânâsını biraz sonra açıklayacağım.

Neden bunları yapıyorlar?.. (*Leyyen bi-elsinetihim*) Dillerini kıvırtarak, ifadelerini böyle sağa sola kıvırttırarak, (*ve ta'nen fi'd-dîn*) dinde size bir hücum yapmak için.” Yâni, siz müslümansınız, onlar değiller. İslâm'a bir hücum olsun diye, ondan yapıyorlar. (*Ve lev ennehüm kâlû semi'nâ ve ata'nâ*) “Ama keşke, kendilerine Allah'ın peygamberi gelince bu herifler, bu topluluklar keşke, ‘Sözlerini duyduk, tamam, itaat ediyoruz, itaat edeceğiz!’ deselerdi.”

Çünkü, hitap Allah'ın kullarının hepsine... Peygamber Efendimiz peygamber seçildikten sonra yeryüzünde ne kadar insan varsa, onun peygamberliğinin başlamasından kıyamet kopuncaya kadar herkese hitap... Yâni, herkes Peygamber Efendimiz'e itaatle emrolunmuştur. Artık Mûsâ AS'ın şeriatının hükmü bitmiş oluyor, İsâ AS'ın şeriatının hükmü bitmiş oluyor...

Çok sevdiğini ayetlerde de Allah'ın bildirdiği İbrâhim AS'ın da, bütün eski peygamberlerin de devresi kapanmış oluyor... Artık devr-i Muhammedî başlamış oluyor. Allah'ın hükmü böyle... Allah ahir zaman peygamberine uyulmasını istiyor.

Eski kitaplarda da, “Ahir zaman peygamberi gelince ona uyun!” diye, o kitap ehline de zaten bunu bildirmiş. Onlar da, “Zaten ahir zaman peygamberi gelecek, o zaman biz ona uyacağız, küfrü tepeleyeceğiz!” diye bekliyorlardı. Geçtiğimiz ayet-i kerimelerde, evvelki haftalarda anlatmıştım.

Şimdi, keşke kendilerine Allah'tan gelen hitabı, yeni hitabı kabul etselerdi. Ne var yâni?.. Eskiye sadakat göstereceğiz derken, Allah'ın emrine isyan etmek; eskiyi de yeniyi de gönderen Allah'ın emrine isyan etmek akıllıca bir iş mi?.. Hayır, gayet aptalca, gayet şaşkınca, gayet tehlikeli, gayet kötü, gayet kendilerinin aleyhlerine zararlı bir şey...

“—Yâni, sen niye yahudisin, sen niye hristiyansın, sen niye şu dindensin, bu dindensin?..”

“—Çünkü o peygambere ben tâbîyim.”

“—İyi ama, işte neden tâbîsin?..”

“—Allah'a iyi kulluk edeceğim, Allah'ın rızası orada diye.”

“—Şimdi Allah yeni peygamber göndermiş!..”

Tarih boyunca da biliyorsunuz ki, hepsi biliyor ki peygamberler gönderdi. Adem Atamız peygamberdi, ondan sonra Nuh AS'ı gönderdi. Onun da peygamber olduğunu biliyorlar. İbrâhim AS'ı da kabul ediyorlar, onun da peygamber olduğunu biliyorlar. İşte bunun gibi. Yusuf AS da peygamber, onu da biliyorlar. Kitaplarında konuları geçiyor, isimleri geçiyor. Çocuklarına onun ismini koyuyorlar... Tamam.

İşte şimdi peygamberler silsilesinin, o altın halkanın, o mücevher gerdanlığının ahir zaman peygamberi... Sizin peygamberleriniz de bildirmiş, Mûsâ AS bildirmiş... İsâ AS bildirmiş:

“—Ben vazifeyi tamamlayamadım. Benden sonra bir Paraklit, hakikat rûhu gelecek, size hakikatı anlatacak.” diye kitabınızda var.

Artık uysanız, (*semi'nâ ve ata'nâ*) deseniz daha iyi değil mi? “Duyduk ve kabul ettik ve itaat edeceğiz!” desenize...

(*Ve lev ennehüm kâlû semi'nâ ve eta'nâ*)
“Böyle deselerdi, şüphesiz daha hayırlı olacaktı. (*Ve'nzurnâ le kâne hayran lehüm*)
Bir de *râinâ* demeyip *ünzurnâ* deselerdi, daha hayırlı olacaktı. (*Ve akvem*) Daha sağlam, daha doğru bir söz olacaktı. (*Ve lâkin*) Fakat öyle demiyorlar, ters, kıvırttırıcı sözler söylüyorlar, kötü mânâya çekilecek sözler söylüyorlar; veya isyan ifade eden, kabul etmediklerini ifade eden sözler söylüyorlar.

(*Ve lâkin leanehümü'llâhu bi-küfrihim*)
Bu kâfirlüklerinin mukabilinde Allah onlara lanet etti. (*Felâ yû'minûne illâ kalîlâ*)

Onlardan ancak pek azı inanıyor, pek azı imana geliyor. Çünkü, o kâfirce tavırlarından dolayı Allah'ın lânetine uğradılar, Allah'ın rahmeti, lütfu kesildi. Onlar hakikati kabul edemiyorlar. Hakikati kabul etmeyince de, (*hasire'd-dünya ve'l-âhireh*) dünyaları, ahiretleri mahvolacak. O bakımdan keşke öyle deselerdi.” (Nisâ, 4/46) buyuruyor o ayet-i kerimede.

Bu konuda, yâni sözleri mahsustan aykırı, bozuk, değişik söylemeleri konusunda hadis-i şerifler var. Onları da hatırlatalım! Meselâ, Peygamber Efendimiz'e gelip selâm veriyorlardı. (*Es- selâmü aleyküm yâ ebe'l-kâsım*) “Ey Kasım'ın babası, yâ Muhammed-i Mustafâ, *es-selâmü aleyküm!*” diyecek yerde, (*Es- sâmu aleyküm!*) diyorlardı.

Es-selâm ile *es-sâm* benziyor birbirine. *Es-sâmu aleyküm*, *es- selâmü aleyküm...* Ama (*Es-sâmu aleyküm*) dediği zaman, “Sana ölüm olsun, helâk olasın!” demek. *Sâm*, ölüm demek Arapça'da. “Selâm sana olsun!” demiyorlar, “Ölüm sana olsun!” diyorlar.

Böyle bir sözü söyledikleri zaman, Peygamber Efendimiz gayet vakur bir şekilde buyurmuş ki: (*Ve aleyküm...*) “Sizin aleyhinize olsun! Yâni, sâmu sizin aleyhinize olsun!”

Böyle deyince tabii ne oluyor? Bizim duamız müstecâb oluyor, onların o hainliği aleyhlerine dönmüş oluyor ve onların o bedduaları da, hilekârlıkları da, sözdeki hileleri de bir sonuç vermemiş oluyor.

b. Râinâ Ne Demek?

Peygamber SAS Efendimiz ile konuşacak olan müslümanların *râinâ* dememesi lâzım! Ne demesi lâzım?.. *Ünzurnâ* demesi lâzım Arapça. “*Yâ rasûla’llâh, unzurnâ.*” demesi lâzım, *râinâ* dememesi lâzım. Bunun sebebi nedir, onu açıklayalım:

Râinâ ne demek?.. *Rainâ, rââ-yurâi-murâât*; müfaale bâbından riayet etmek, karşılıklı birbirlerine iki tarafın riayet etmesi mânâsına geliyor. *Râinâ*, bize riâyet eyle demek. Bu tabii daha ziyade, meselâ hayvanlar için de kullanılıyor. *Râî*, çoban demek, güden mânâsına geliyor. Hayvanları gütmeye *murâât* deniliyor. İnsanları böyle sevk ve idare etmeye de siyaset deniliyor Arapça’da. *İlmü’r-riâyeh* bu bakımdan ilm-i siyaset ve ilm-i idare mânâsına geliyor.

Şimdi böyle *râinâ* demeyiniz! Çünkü bunu yahudiler birbirlerine karşı alay etmek için, kötülemek için kullanırlardı. *Râinâ*, “Ey bizim çobanımız!” gibi bir mânâyâ geliyor. O bakımdan, o mânâyı hatırlattığından, o denilmesin denmiş oluyor.

Rivayete göre, Sa’d ibn-i Muaz RA Hazretleri, bakmış bir keresinde böyle, Peygamber Efendimiz’e yahudiler mahsustan “*Râinâ, râinâ...*” filan diye, i’sini de böyle biraz uzatarak konuşuyorlar. Anlamış ki kalplerinde bir fesatlık var, dillerindeki sözde bir hainlik var. Onlara demiş ki:

“—Rasûlullah’a bir daha birinizin böyle söylediğini duyarsam, boynunu vururum!” demiş.

Onlar da:

“—E siz de, ‘*Yâ rasûla’llah, râinâ!*’ demiyor musunuz?” diye kaçamak cevap vermek istemişler.

Ama onların *râinâ* demesiyle, ötekilerin *râinâ* demesi arasında dağlar kadar fark var. Birisi severek diyor, başka anlamda diyor. Berikisi haince söylüyor ve kötülemek maksadıyla söylüyor.

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ

(النساء: ٤٦)

(*Mine’llezîne hâdû yuharrifûne’l-kelime an mevâdihî*) “Yahudilerden öyleleri vardı ki, sözlerin, kelimelerin mânâlarını asıl yerlerinden kaydırarak, tahrif ederek, değiştirerek kullanıyorlardı.” (Nisâ, 4/46) İşte bu işi böyle epeyce yapmışlar demek ki, bu ayetler onun için inmiş.

İkincisi: Bu *râinâ* sözü, aptallık, hamâkat, kabalık mânâsına *ruûnet* masdarından ism-i fâil olur. Mansub olarak *râinâ*; ey aptal, ey hamakat sahibi, ey kaba saba gibi bir mânâyâ gelebilir. Söz aynen onu tuttuğu için, harfler benzediği için, Cenâb-ı Hak böyle demeyi yasaklamış olabilir. Çünkü, bu sefer karşı taraf öteki mânâyı düşünüp kıs kıs gülüyor diye, ondan yasaklamış olabilir.

Üçüncü bir sebep: *Râinâ* deyince müşâreket mânâsı olduğu için, hani mufâale babı müşâreket ifade eder. Meselâ kâle dedi demek; *kâvele-mukâvele*, karşılıklı bir sözü beraber söylemek demek. *İsra'* meselâ seri ol, hızlı ol demek; *sâri'-musâraa* karşılıklı süratleşmek, yarışmak filân mânâsına gelir. Yâni bu bâb karşılıklı bir şey yapmak mânâsına geldiğinden, sanki Rasûlüllah Efendimiz'e hitab ederken, "Sen bize riayet et, biz de sana riayet edelim!" gibi, böyle bir eşit bir tavırmış gibi; sanki bir şartlı söz, "Sen bizi dinlersen, biz de seni dinleriz!" gibi bir mânâ anlaşılabilir.

Halbuki Rasûlüllah ile ümmet aynı seviyede değil. Birisi Allah'ın habîbi, ötekisi de aciz naçiz kullar... Birisi hocaların hocası, ötekisi de talebe... Birisi idarecilerin en başı, ulü'l-emrin reisi; ötekisi de halktan bir kimse... Böyle eşitlik ifade eden, "Sen böyle yaparsan, ben de böyle yaparım!.. Sen böyle yap ki, ben o zaman böyle yapayım!" gibi bir eşitlik taslamak mânâsı çıktığından, Cenâb-ı Hak böyle bir kelimeyi kullanmayı uygun görmüyor.

Bir de *râinâ*, bize riayet et, bizi güt, gözet!" filân daha ziyade hayvanlar için kullanıldığından... *Ünzurnâ*, bize nazar eyle demek. Rasûlüllah'a da nazar eylemek daha çok yakıştığından, çünkü o ümmeti gözetiyordu. Böyle riayet et sözünden *ünzurnâ* sözü, bize lütfen nazar eyle mânâsı olduğundan daha güzel oluyor. Rasûlüllah'ın vazifesine de, şefkatine ve ümmeti himayesine de daha uygun bir söz olmuş oluyor.

Birisinde tabii, bir de hayvanları gütmek mânâsına da kullanıldığından; insanlar, ümmet hayvan değil ki... “O *râinâ* kullanılsın, onun yerine *ünzurnâ* kullanılsın!” denmiş oluyor.

Hâsılı, öteki kelimeye yahudilerin çektikleri çeşitli kötü taraflar olduğundan, öyle denmesin, böyle densin diye, Rasûlüllah’a Allah-u Teâlâ Hazretleri emrediyor. Hem karşı tarafın fitnesi, fesadını engellemek; hem de daha başka türlü anlayışlar meydana gelmesin diye. Tabii böyle diyecekler, “Bize nazar eyle yâ Rasûlallah!” diyecekler.

Yahudiler bunu kötü kullanıyorlarmış ama, dilde kullanılmıyor muymuş?.. Kullanılıyormuş. Ensarın, yâni Medine halkının birbirlerine hitabında bu kelime kullanılıyormuş. Hani Türkçe’de de bazı kelimeler lastiklidir. Onlar böyle Peygamber SAS Efendimiz kalkıp giderken, arkasından ihtiyacı olan bir mü’min dermiş ki: (*Ur’unâ sem’ake*) “Yâni kulağınızı bize tahsis et, kulağınızı bize ver...” filan mânâsına kullanıyorlarmış bu kelimeyi. Bunları Cenâb-ı Hak hikmete mebnî, yanlış anlaşıldıkça kelimeyi engellemiş oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz’in de, bazı kelimeleri böyle değiştirdiği şeyler de var kendi sohbetlerinde. Meselâ:²

لَا تَقُولُوا لِلْعِيبِ الْكِرْمَ وَلَكِنْ قُولُوا الْحَبْلَةَ

وَلَا تَقُولُوا عَبْدِي وَلَكِنْ قُولُوا فَتَايَ

(*Lâ tekülû lil-inebi'l-kerm*) “Üzüme, *inebe*, *kerm* demeyin; (*velâkin külû'l-habeleh*) *habele* deyin! (*Ve lâ tekülû abdî*) Sonra sizin emrinizde olan, mülkiyetinizde olan kişiye *abdî* demeyin!” Çünkü insanlar ancak Allah’ın abdidir, kuludur. (*Velâkin külû fetâye*) “*Fetâye*, ey yiğidim filan deyin!” diye böyle Efendimiz’in de ikazları var.

Yâni, kelimeleri edeb-i kelâma riayet ederek, mânânın başka yere kaymasını engelleyerek güzel bir tarzda konuşması lâzım mü’minlerin. Peygamber Efendimiz de bize hadis-i şeriflerinde, böyle iki tarafa çekilebilecek bazı sözleri böyle kullanmayın diye emretmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri de bu ayet-i kerimede, “*Râinâ* demeyin, *ünzurnâ* deyin!” diye emrediyor.

² Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.13, no:14; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.145, no:4474; Alkame ibn-i Vâil Rh.A, babasından.

Buhârî, *Sahîh*, c.VIII, s.487, no:2366; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.323, no:4177-4179; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.154, no:4324; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.423, no:9465; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.391, no:6506; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.82, no:209; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.45, no:19868; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.13, no:16230; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.69, no:10070-10072; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.42, no:2680; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.102, no:1351; Ebû Hüreyre RA’dan.

Taberî, *Tefsir*, c.II, s.463, no:1739, 1740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.657, no:8366-8370; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XVII, s.238, no:18046-18049.

c. Kâfirler İçin Elîm Bir Azab Var

Ve arkasından da, (*Ve li'l-kâfirîne azâbün elîm.*) “Kâfirlere çok elem verici, pek fazla acı verici azab var.” buyruluyor.

Tabii bu kâfirler kimler?.. *Rainâ*'dan kötü kötü niyetlerle, kötü anlamlar kastederek Rasûlüllah'ın şânına yakışmayan davranışlarda bulunanlar... Yâni, peygambere karşı böyle yapılır mı? Saygın insanların en saygını, hürmet gösterilmesi gereken insanların en hürmet gösterilmesi gerekeni, Allah'ın en sevgili kulu... Tabii onun peygamberliğini kabul etmedikleri için, onlara elîm bir azab olacak. İtaat etmeleri gerekirken, bir de alay etmeye kalkıyorlar, kelimelerle oynamaya kalkıyorlar.

Tabii başka kimseler de eğer o mânâyı kasederlerse, yâni Rasûlüllah'la alay ederlerse, aynı cezanın onlara da olacağı, burada bir hükmü ilâhi olarak görülüyor.

Bu Avrupalıların İslâm ilimlerini tedkik edenleri var. Bazıları zamanımızda veya bir asır önce yaşamış. Meselâ, Peygamber Efendimiz'e *Muhammed* demiyor, *Mahamed* diyor, ondan kötü bir mânâ kastediyor, kendi dillerindeki kötü bir mânâyı düşünüyor. Tabii, onlar da aynı şekilde yaptıkları küstahlığın, terbiyesizliğin cezasını görecekler. Aynı şekilde Allah onlara da cezasını verecek. Bu ayet-i kerimeden o anlaşılıyor. Rasûlüllah'ın şânına lâıyk şekilde muamele etmeyip de, böyle edepsizlikler yapanların elim azabı vardır.

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) “Ey iman edenler, bu emirlere riayet edin, bu tavsiyeleri tutun; *râinâ* demeyin, *ünzurnâ* deyin! (*Ve'smeû*) Dinleyin, Rasûlüllah bir şey söylediği zaman dinleyin!” Ama bu dinleyin'in altındaki mânâ, dinleyin ve itaat edin'dir. Dinleyip de itaat etmezse... Dinledi dinledi Rasûlüllah'ı, ondan sonra da (*semi'nâ ve asaynâ*) [işittik ve isyan ettik] dedi; o zaman tabii, Rasûlüllah'ın dinlediği sözünü uygulamazsa, tutmazsa, itaat etmezse ne olur?.. O zaman kâfir olur.

Rasûlüllah'a itaat etmeyen, sözünü dinlemeyen kâfir olur ve kâfirler de pek fecî bir azaba uğrayacaklar. *Elîm*, elem kökünden mübalağa sîgasıdır. Şiddeti pek ziyade fazla olan bir azab onlara verilecek ahirette, onlar o azab ile karşılaşacaklar.

“—Ey iman edenler, siz Rasûlüllah'a böyle söyleyin ve sözünü dinleyin!” buyruluyor.

Dinlemeyen, o sözü söylemeyen de kâfir olur, o azaba uğrar.

Rasûlüllah'ı dinleyecek ve itaat edecek.

“—Benim aklım öyle şeyi almaz, ben öyle şeyi kabul etmem! 20. Yüzyıl'da o olmaz!..”

20. Yüzyıl'da da olur, 25. Yüzyıl'da da olur, her zaman olur. Çünkü, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in sözleri, Allah tarafından kendisine bildirilen sözlerdir. Öyle, bir zaman geçtikten sonra solan bir çiçek gibi değildir. Rasûlüllah'ın sözleri, bahçesi, gülistanı solmayan çiçeklerle doludur. Kıyamete kadar terâveti, tazeliği, güzel kokusu devam eder. Onun için, itaat etmek gerekiyor.

d. Kâfirlerin Mü'minlere Hased Etmeleri

Ondan sonra, 105. ayet-i kerime geliyor bu nasihatten sonra:

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا
الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ
وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

(البقرة: ١٠٥)

(*Mâ yeveddü'llezîne keferû min ehli'l-kitâbi ve le'l-müşrikîne en yünezzele aleyküm min hayrin min rabbiküm, va'llàhu yahtessu bi-rahmetihî men yeşâu, va'llàhu zü'l-fadli'l-azîm.*) (Bakara, 2/105) (*Mâ yeveddü*) “Sevmezler, istemezler.” Kimler?.. (*Ellezîne keferû*) “Kâfir olanlar, Peygamberi kabul etmeyenler, Kur'an'ı kabul etmeyenler, İslâm'ı kabul etmeyenler, reddedenler, karşı çıkanlar; (*min ehli'l-kitâb*) kendilerine daha önce kitap indirilmiş ahaliden, kavimlerden de, (*ve le'l-müşrikîne*) müşriklerden de...” Yâni kitapsız, puta tapan, böyle ilâhi bir kitap kendisine indirilmemiş, Allah'ın vazifelendirdiği bir mübarek zât peygamber gelip de onlara dini öğretmemiş olan, öyle âvâre kavimler, taşlara, putlara tapanlar, onlar müşrik oluyor.

“Kendilerine kitap indirilenlerden ve müşriklerden bazı kimseler, onlardan kâfir olanlar sevmezler.” Neyi sevmezler, istemezler? (*En yünezzele aleyküm min hayrin min rabbiküm*) “Rabbinizden size hayırların bir kısmının indirilmesini istemezler. Hayırdan bazı şeylerin, hayır babından, hayırlı olan şeylerin size indirilmesini istemezler.”

Niye istemezler?.. Kıskanırlar. Halbuki kıskanmaya lüzum yok. Sen de inan, sen de aynı hayırlara sahip ol!.. İman edince, hiç bir fark kalmıyor.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) deyince, aynı hazinelerin kapıları onlara da açılıyor, cennetin kapıları da açılıyor. Yâni niye istemezler?.. Şeytandan, ahmaklıktan, cehaletten, körlükten... Başka bir şey değil.

Niye istemiyorlar size bir hayır inmesini? Yâni, bir insanın başka bir insana bir hayır inmemesini istemesi nedir?.. Haseddir. (*Haseden min indi enfüsihim*) İşte hased ettiklerinden yapıyorlar ama, hased çok kötü bir duygudur. Kötü huyların en kötülerinden biridir. Hased, insanın yapmış olduğu iyilikleri de sıfırlar.

“—Efendim ben işte böyle hayır yapıyorum, cami yapıyorum, üniversite açıyorum, hastane yapıyorum...”

Ama hasedcinin hasedi, yaptığı iyi amellerin hepsini yakar, bitirir, kül eder; mü'min bile olsa... Yâni, bir mü'min hasedci olursa;³

الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ
النَّارُ الْحَطَبَ

(د. هب . عن أبي هريرة؛ ه . ع . ش . هب . والديلمي عن أنس)

(*El-hasedü ye'külü'l-hasenâti, kemâ te'külü'n-nâru'l-hatab*) [Hased haseneleri yer bitirir, ateşin odunu yeyip bitirdiği gibi.] İyiliklerin sevabını da götürür. Hased çok kötü bir duygudur. İşte insanı mâkul hareket etmekten engelliyor, alıkoyuyor. Allah bir kuluna bir hayır indirecek, onlar kıskanıyorlar, istemiyorlar, arzu etmiyorlar.

³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II s.693, no:4903; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.266, no:6608; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1430; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1408, no:4210; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.330,

no:3656; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.V, s.330, no:26594; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.267, no:6610; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.136, no:1049; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.271, no:6212; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.159, no:2812; İbn-i Abdi'l-Ber, *Temhîd*, c.VI, s.124; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.247; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.227; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.170; Enes RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.136, no:1048; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.833, no:7438; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.117, no:1132; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XII, s.193, no:11738.

Niye arzu etmiyorsun? Ne var yâni?.. O da senin hemcinsin, o da bir insan. Sonra sen onu kendinden farklı görüyorsan, sen de imana gel, onlardan ol; bitsin... Yâni onların kapısı, kucağı sana açık, sen kendin geride duruyorsun. Ne diye küfürde duruyorsun? Açılan kucağa atıl, sen de onları kucakla, sen de imana gel. Ne oluyor yâni, geri durup da dünya ve ahireti mahvetmenin mânâsı ne?..

Ama onlar duygusal olarak böyle olduklarından, böyle yapa geldiklerinden, tarih boyunca böyle, günümüzde de böyle... Binbir türlü cinayet, harb, darb neden oluyor?.. İşte aynı duygudan... Yâni müslümanları kıskandıklarından, sevmediklerinden...

Halbuki müslümanları Allah seviyor. Halbuki Allah'ın razı olduğu din İslâm. Allah'ın razı olduğu dinin mensublarına, Allah'ın en sevdiği peygamberine tâbi olanlara düşmanlık etmek, çok yanlış bir duruma düşmek demek oluyor. Çok ters bir pozisyon oluyor.

Böyle yapıyorlar, yapmaktalar, yapacaklar. Tabii bu da bir imtihan... Cenâb-ı Hak dileyseydi şeytanı da yaratmazdı, dileyseydi düşmanları da yaratmazdı.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا

(يونس: ٩٩)

(*Ve lev şâe rabbüke leâmene men fi'l-ardı küllühüm cemîa*) “Mevlâ dileyseydi yeryüzündeki herkes mecburen, ızdırâren mü'min olurdu.” (Yunus, 10/99)

Neden?.. Öyle ayetler indirirdi, öyle olaylar gösterirdi ki, öyle mucizeler karşısında karşı tarafın hiç mecali kalmazdı, inanırlardı. Yâni, gökyüzünde birden bulutlar açılrsa, “*Lâ ilâhe illa’llâh, muhammeden rasûlü’llâh*” yazılrsa, herkes bunu görse ne yapar?.. Gözleri fal taşı gibi açılır, böyle bir olaydan bile hemen imana gelirler. Ama Cenâb-ı Hak insanları imtihan için buraya gönderdiğinden, hem peygamber gönderiyor, hem de şeytanın çalışmasının, faaliyetinin önü engellenmemiş, o da insanlara gelip vesvese veriyor:

“—Bu peygambere uyma, buna tâbi olma!” diyor.

İnsanın nefsi, inadı, menfaat duyguları, kısa aklının hesapları böyle şeyleri yaptırtıyor insanlara...

Tabii, kâfirin niye kâfir olduğunu tahlil etmek lâzım! Ama, kâfirin neden kâfir olduğunun mantıklı bir cevabı yoktur. Yâni küfrün ve inkârın, inançsızlığın, ateizmin bilimselliği yoktur, gayr-i ilmîdir. Tamamen hissî ve inâdî bir şeydir incelenirse...

(*Va’llâhu yahtessu bi-rahmetihî men yeşâu*)
“Halbuki Allah rahmetini vererek, dilediği kimseleri özel lütuflara erdirir. Rahmetini dilediği kimselere tahsis eder.” Onların isteklerine göre olmaz, istememelerine göre de olmaz.

Peygamber Efendimiz’in çağdaşlarından bazıları demişler ki:

لَوْلَا نَزَّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنْ

الْقُرَيْتَيْنِ عَظِيمِ

(الزخروف: ٣١)

(*Lev lâ nüzzile hâze'l-kur'ânü alâ raculin mine'l-karyeteyni azîm.*) [Bu Kur'an, iki şehrin birinden bir büyük adama indirilse olmaz mıydı?] (Zuhruf, 43/31)

“—Bu Kur'an niye bu Muhammed'e indi?” Kime inecek, nasıl istiyorsun beyefendi?..

“—İşte Taif'teki, filanca yerdeki meşhur filozof bir şahsa inseydi daha iyi olmaz mıydı? O daha yakışıklı bir kimse, daha boylu poslu, daha itibarlı, cafcaflı...”

Öyle şey yok! Yâni, Cenâb-ı Hak nasıl isterse, rahmetini istediğine tahsis ediyor, istemediğine vermiyor. Onların keyfine bağlı bir şey değil.

“—Biz buna verilmesini istemiyoruz peygamberliğin, İslâm'ın, cennetin... Filancaya verilmesini istiyoruz.”

Sana ne! O suçlu, o edepsiz, o kusurlu, o mütekebbir, o kendini beğenmiş... O layık değil. Sen onu dışından cafcaflı görüyorsun, yaldızlı görüyorsun ama, içi berbat, içi kötü... Yâni, dışının giyiminin kıymeti yok!..

Hatta, aldatmak için güzel tavırlar, davranışlarda bulunsa bile, onun dahi kıymeti yok. Çünkü, Cenâb-ı Hak kalbin temizliğine bakıyor; insanın dışının süslülüğüne bakmıyor.

Dışındaki süs dediğin nedir?.. İpektir. Neden oluyor?.. Hayvancıkların ölüp, haşlanıp, ondan sonra dokunan kumaştan oluyor. Altın dediğin nedir, elmas dediğin nedir?.. İnsanların birbirlerini onun için öldürdüğü madde. Elde edeceğim diye, ben sahip olacağım diye, nice insanların kanının dökülmesine sebep olan bir madde. Bunlarla süsleniyorsun.

En iyi süs, sadeliktir bence... Ne olacak yâni gayet sade bir kıyafetle çıksa, hatta zevkler ve renkler tartışılmaz ama, ben bakıyorum gelinleri boyuyorlar kırmızı, allık, pudra, rastık... vs. Yâni, kendi tabii haliyle kalsa, daha güzel oluyor. Süslendikçe insanda böyle bir sun'îlik hissi olduğundan, etki ters oluyor. Bana öyle geliyor. En güzel şey tabiîlik...

Tabii, Cenâb-ı Hak gönül güzelliğine bakıyor, niyet güzelliğine bakıyor. Yaratan kendisi olduğu için, dış güzellik önemli değil, Allah veriyor. Sonra dışın böyle bir şeylerle süslenmesi de önemli değil. Bazen bir Habeşî kul, esmer bir kul, bembeyaz ak pak bir kimseden, Allah indinde çok daha üstün oluyor. Bazen bir köle, bir zenginden daha üstün oluyor. Bazen bir köylü, bir allâmeden daha sevgili oluyor. Neden?.. Kalp temizliği önemli olduğu için.

(Va'llàhu yahtessu bi-rahmetihî men yeşâu) “Allah rahmetini dilediğine tahsis eder, sizin bildiğinize göre değil, Allah'ın işine karışmayın! Ne dilerse öyle yapar, karışamazsınız. Karışmaya da hakkınız yok. *(Va'llàhu zü'l-fadli'l-azîm)* Cenâb-ı Hak çok muazzam fazl u kerem sahibidir.”

Yâni, fazl u keremi çoktur. Fazl u kereminin çokluğundan, istese herkese verir ama, dilediğine veriyor. Dilediğine fazla veriyor, dilediğine de vermiyor. Bunun da sebebi, kulların Cenâb-ı Hakk'a kulluğunun notu, derecesidir.

Hatta, Peygamber Efendimiz'in sözü ne kadar mühim, kendimizi onunla ölçmeliyiz. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“Seni Allah seviyor mu, sevmiyor mu? Senin Allah indinde,

Allah katında, Allah yanında merteben ne? Allah indinde derecen ne?.. Bunu merak ediyorsan, senin Allah'a karşı duygularına bak!.. Sen Allah'ı ne kadar seviyorsun, ne kadar itaat ediyorsun; oradan anla!” mealinde hadis-i şerifinde buyuruyor.

Yâni demek ki, kulun kulluğunun güzelliğine göre mükâfâtı çok oluyor. Edepsizliğinin çokluğundan da, o zaman elîm, feci azablara uğruyor. Neden?.. Kendisi böyle edepsizlik ettiğinden...

Hazret-i Ali Efendimiz latife yollu söylemiş:

“–Ömrümde hiç kimseye iyilik de yapmadım, kötülük de yapmadım!”

Çok hoşuma gider bu latifesi Hazret-i Ali Efendimiz RA'ın... Ne demek istiyor: “Ömrümde hiç kimseye iyilik yapmadım.” Yâni, kendime iyilik yaptım, yaptıysam iyilik kendime... Allah bana mükâfat verecek, sevap verecek.

“Kimseye kötülük yapmadım.” Yâni, kötülük yaptıysam kendime kötülük etmişimdir; onun günahı, cezası var, belâsı var, azabı, ikâbı var. O halde kişi kendisine etmiş oluyor.

Peki ötekisi?.. Ötekisine kötülük yaptı, işte canı yandı, malı gitti, mağdur oldu ağladı... Mazlumu Allah seviyor, mükâfatlandırıyor. Ona iyilik yapmış oluyor.

Hatta, mutasavvıf büyüklerimizden bir tanesi ne demiş?.. Biri kendisinin aleyhinde sözler söylüyormuş. Bir tabak, bir tepsi kıymetli meyvalardan göndermiş. Demiş ki:

“—Sen beni gıybet ediyormuşsun, benim günahlarımı affettirip, sevaplarını bana veriyormuşsun; ben de sana bu tepsiyi gönderdim.” diyor.

Yâni, gıybet eden insana söylüyor. Bir başkası ne demiş?..

“—Eğer gıybet serbest olsaydı, gıybet etsem etsem, annemi babamı gıybet ederdim. Çünkü anneme babama sevaplarım gitsin isterdim, onlar kazansın isterdim. Onun için onları gıybet ederdim. Ama günah olduğundan, hiç kimseyi gıybet etmem.” demiş.

Demek ki, sevgili kardeşlerim, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin fazl u keremi çok büyüktür. (*Va'llàhu zü'l-fadli'l-azîm*) *Va'llàhu* diye geçiyor, belki bu hal cümlesidir ayetin sonunda. Yâni Cenâb-ı Hakk'ın fazlı çok muazzam olduğu halde, keremi imkânı hazineleri sonsuz olduğu halde, dilediklerine tahsis ediyor.

Dilediklerine veriyor, dilemediklerine vermiyor. Yâni yokluktan değil, var, var ama vermiyor. Neden?.. Kulluğu kötü de ondan... Kendisini düzeltsin, o zaman o Cenâb-ı Mevlâ da lütfunu yapar.

İbrâhim ibn-i Edhem Efendimiz'i de rahmetle anıyorum, Allah şefaatine erdirsin o mübarek evliyâullahın... Ahali hazırlanmış yağmur duasına gidiyorlar, bunu da çağırılmışlar:

“—Sen de gel, yağmur yok, dua edelim de Cenâb-ı Hak yağmur yağdırsın...” gibilerden.

Çok güzel bir söz söylemiş:

أَقِيمُوا عِبُودِيَّتِكُمْ فَإِنَّهُ أَعْلَمُ بِرُبُوبِيَّتِهِ

(*Ekîmû ubûdiyyetiküm, feinnehû a'lemu bi-rubûbiyyetihî*) “Siz Cenâb-ı Hakk'a karşı kulluğunuzu güzel yapın, o Rabliğini bilir; yağmur da yağdırır, bereketi de verir, nimeti de ihsan eder.” buyurmuş, nasihat etmiş yâni kendisini çağırarlara. Yâni, sizin kusurunuzdan yağmıyor demek istiyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “Bir yerde zina artarsa, şu belâlar, şu felaketler yağar oraya... Zekât engellenirse kıtlık olur, darlık olur vs...” Haa, demek ki, kulların yaptıkları kötülüklerin cezasını, Allah böylece gösteriyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri o engin rahmetinden, lütfundan hissedâr ve hissemend olanlardan eylesin cümlemizi... Günahlarından, kusurlarından, edepsizliğinden dolayı onları kaçıranlardan etmesin...

Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti bu kadarken, hani şair ne demiş:

*Bî-baht olanın bağına bir katresi düşmez,
Bâran yerine dürr ü güher yağsa semâdan...*

Şimdi gökten yağmur yerine elmas, zümrüt, mücevher yağıyor, yağıyor, yağıyor, şakır şakır yağmur gibi. Bahtsız olanın bahçesine bundan bir tanesi bile düşmüyor. Yâni böyle bir şey söylüyor. Büyük bahtsızlıktır bu...

Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti, bu şiirde söylendiği gibi yeryüzüne mücevherlerin yağdığı gibi yağıyor da, sen kusurundan dolayı o rahmetten mahrum kalıyorsun, o mücevherler sana gelmiyor. Kusur sende... Sen kapatmışsın üstünü tarlanın, germişsin bana gelmesin diye; ondan gelmiyor. Kabahat senin... Kulluğunu güzel yap, kulluğunu düzelt; o Rabliğini, ikramını, ihsânını, lütfunu, rahmetini nasıl verir bak!..

Nihayet bundan sonraki ayetlere geldik. Söz verdiğim için anlatmak istiyorum ama, epeyce vakit oldu. Bunları da öteki haftaya bıraksak mı diye düşünüyorum.

مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ
مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(البقرة: ١٠٦)

(*Mâ nensah min âyetin ev nünsihâ ne'ti bihayrin minhâ ev mislihâ elem ta'lem enna'llâhe alâ külli şey'in kadîr.*) (Bakara, 2/106)

Bu ayrı bir konuya ait bir ayet-i kerime. Bunun da uzunca izahları olacak. Onun için, sohbetimizi burada keselim! Kâfi miktarda oldu. Teneffüs vakti yaklaştı. Dersin saatleri, dakikaları tamamlandı. Bir teneffüs olsun. İnşâallah, Allah sağlık afiyet verirse, önümüzdeki hafta bu 106. 107. ayet-i kerimeyi ve devamını, Allah'ın nasib ettiği kadar izah edelim, aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!..

Cenâb-ı Hak o engin, sonsuz rahmetinden cümlelerinizi istifade ettirsin... Cümlelerinizi sevdiği razı olduğu, rahmetine erdirdiği kullarından eylesin... Ona göre, onu kazanacak şekilde yaşamayı nasib eylesin... İsyân zilletinden kurtarsın, ona itaat izzetine erdirsin... Çünkü Cenâb-ı Hakk'a itaat izzettir, itibardır, şereftir, nimettir, devlettir.

Ne mutlu bize ki, biz Cenâb-ı Hakk'ın kullarıyız. Ne büyük şeref ki, ona itaat ve ibadet ediyoruz. El-hamdü lillâh... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi bu izzet ve şerefte, bu yolda dâim eylesin... Rızasına vasıl eylesin...

Kendisine sevdiği kul olarak kavuşmayı nasib eylesin...

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ

رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً

(الفجر: ٢٧-٢٨)

(*Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mutmainneh. İrcî ilâ rabbiki râdiyeten merdıyyeh*) [Ey itminana erişmiş olan insan! Sen ondan râzı, o senden râzı olarak Rabbine dön!] (Fecr, 89/27-28) hitabını alanlardan, ona mazhar olanlardan eylesin... Huzuruna sevdiği kul olarak varalım!.. Rabbimiz cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Selâmına mazhar eylesin... Rıdvân-ı ekberine erdirsin, sevdiklerinizle, dostlarınızla beraber...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

28. 09. 1999 - İSVEÇ

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

